Zaujímavosti územia MAS LEV

Územie MAS LEV v sebe ukrýva množstvo zaujímavých atrakcií, ktoré sú lákadlom ako pre miestnych obyvateľov, tak pre návštevníkov.

Potenciál územia :

1. **Prírodný** - prírodné danosti regiónu (klimatické, vodohospodárske a pôdohospodárske)
2. **Ľudský -** charakterizujú ho obyvatelia žijúci na danom území
3. **Spoločenský -** je daný kultúrno-historickým vývojom územia a zahŕňa: spoločenské aktivity, združovanie občanov a spolkovú činnosť, spoluprácu, partnerstvá a sieťovanie subjektov

Fyzický - charakterizuje infraštruktúrna a občianska vybavenosť

Finančný - je výsledkom dostupnosti a veľkosti zdrojov financovania rozvojových aktivít vo vidieckych oblastiach

Hospodársky - je daný počtom a štruktúrou hospodárskych subjektov v území, úrovňou zamestnanosti a miezd, prílevom domácich a zahraničných investícii.

DROBNÁ SAKRÁLNA ARCHITEKTÚRA ÚZEMIA MAS LEV

Obec SPIŠSKÝ ŠTVRTOK

Obec Spišský Štvrtok leží na juhozápadnom okraji Levočských vrchov, na križovatke starých a súčasných obchodných ciest. V intraviláne a extraviláne obce sa nám podarilo zmapovať celkom 22 objektov drobnej sakrálnej architektúry, ktoré sa stali neodmysliteľnou súčasťou kultúrnej krajiny a prejavom duchovného bohatstva ľudí.

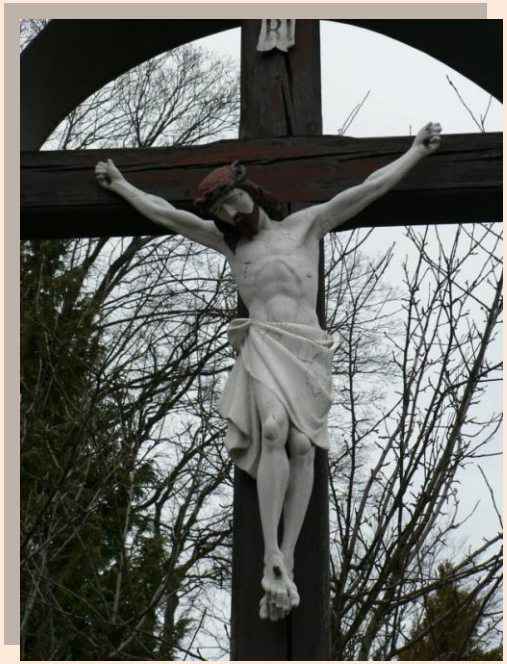

Hneď pod farskou budovou, pri vstupe do kostola sv. Ladislava zaujme **drevený kríž** s detailne vypracovanou plastikou Ježiša Krista. Kríž pochádza z dielne rezbára Furmana zo Spišskej Novej Vsi. Je situovaný v mieste vstupu na niekdajší prikostolný cintorín. Od informátorky sa dozvedáme, že kríž dali postaviť bezdetní manželia, ktorí aj takýmto spôsobom prosili Boha, aby im požehnal deti. Veľmi vzácny je práve drevený korpus Krista s dramatickým nábojom a s posmrtnými znakmi tragického zápasu. To, že Ježiš práve dokonal svoje dielo spásy, je vyjadrené jeho sklonenou hlavou a zatvorenými očami. Korpus Pána Ježiša vyvoláva nielen súcit, ale aj duchovné pohnutie a vieru vo večný život. Ramená kríža sú chránené poloblúkovou plechovou striežkou.

Dnes sa krížu pripisuje veľká verejná úcta.

Pri kostolnom murive, v záhrade bývalého minoritského kláštora a dnes domu sociálnych služieb, upútala našu pozornosť malá **štvorhranná kaplnka**. V nike je umiestnená socha sv. Františka Assiského, zakladateľa a patróna minoritov. V hornej – v trojuholníkovej- časti je vyrytý text: *„Kapolna Szt. Ferenzc tiszteletere (na počesť) 1899.* Hneď pod ňou je napísané *„ Unum „Pater Noster“ pro ALFONZO CMITTER“*. Kanonická vizitácia biskupa Bélika z roku 1832 uvádza, že pri cintorínskom múre, v blízkosti kostola, dal konvent (minoriti) postaviť kaplnku Jána Nepomúckeho. V 18. storočí bol kult tohto svätca veľmi zbožne uctievaný. Možno teda predpokladať, že kaplnka na tomto mieste stála už pred rokom 1832 a bola zasvätené spomínanému svätcovi. Z niektorých častí kaplnky vidieť, že bola prestavaná a obnovovaná a postupom času teda zmenila aj patrocínium.

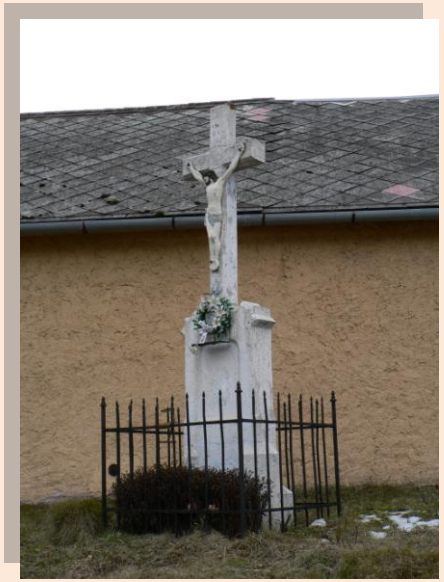

Spomienkou na ťažké a kruté časy morových a cholerových epidémií v rokoch 1711 a 1831 je **biely kamenný kríž**. Epidémie cholery a moru sa lavínovite šírili po celom kraji a zasiahli ťažko skúšaný slovenský ľud. Kríž sa nachádza na miernom vyvýšení, na mieste zvanom „na driži“. Je vyhotovený z kameňa a omaľovaný na bielo. Kríž sa spomína ja v kanonických vizitáciách z roku 1832 biskupa Jozefa Bélika ako „svetlý verejný kríž“. Kedysi na tomto mieste existoval cintorín a práve tento kríž je stále pretrvávajúcou spomienkou na smutné udalosti. Korpus Kristy je odliaty zo sivej liatiny s mimoriadnym dôrazom na detaily.

V katastri obce Spišský Štvrtok sa nachádzajú aj 3 kaplnky, z ktorých našu pozornosť upútala kaplnka stojaca na mieste zvanom „Grófske role“ alebo **„na Šibene“**. Kedysi tieto polia patrili grófovi Vidor Csákymu. Od kostola sv. Ladislava je vzdialená približne 150 m východne. Viedla tadiaľto poľná cesta, ktorá spájala Spišský Štvrtok s Dravcami. Touto cestou chodievali pútnici na púť na Mariánsku horu a kaplnka im bola zastávkou na dlhej ceste. Pred „kapličkou“ rastú dve mohutné lipy. Lipa bola stromom všetkých Slovanov a symbolizovala večný život. Kanonické vizitácie biskupa J. Bélika z roku 1832 hovoria o kaplnke pri kráľovskej ceste do Levoče, ktorú postavili dobrodinci. Opisujú ju ako štvorhrannú kamennú kaplnku s opravenou šindľovou strechou. Takúto podobu si zachovala dodnes. Interiér kaplnky je strohejší. Na oltári sa nachádza drevený kríž s plastikou Ukrižovaného a strop zdobia malé namaľované zlaté hviezdičky. V minulosti sa však v nike kaplnky nachádzala drevená socha ukrižovaného Ježiša.

Ku „kapličke“ sa viaže aj legenda o pozlátených sochách s diamantovými očami, ktoré sú vraj ukryté v jej blízkosti alebo priamo pod ňou. Ide o sochy apoštolov, ktoré mali byť umiestnené vo výklenkoch Zápoľského kaplnky. Občania dediny ich vraj ukryli pred Turkami na druhý kopec viditeľný z okna sakristie kostola. Táto skutočnosť sa však dodnes nepotvrdila ani nevyvrátila. Informátorka pani Bajtošová si spomína i na procesie, ktoré sa ku kaplnke konali počas „krížových dní“ pred sviatkom Nanebovstúpenia Pána, trvali tri dni a modlilo sa tu za pokoj.

Na šírom poli, neďaleko rómskej osady, vo vzdialenosti približne 400 m od kostola sv. Ladislava sa na miernom vyvýšení týči vysoký drevený kríž. V obci Spišský Štvrtok pôsobia minoriti zrejme od roku 1544. Tak ako v minulosti aj dnes vlastnia niektoré časti pôdy v okolí obce. Spomínaný kríž rozdeľuje kláštorné a gazdovské role už od roku 1880. Počas rokov schátral a bol viackrát rekonštruovaný. Posledná oprava sa uskutočnila v septembri 2007. Okrem rozdeľovacej funkcie mal aj ochrannú a orientačnú úlohu. Informátorka spomína procesie za úrodu a dážď, ktoré sa konali počas krížových dní. Kríž na čele sprievodu symbolicky naznačoval, že s pútnikmi je Kristus. Kráčali po zelenajúcich sa poliach a modlili sa za hojnú úrodu pre polia, záhrady a lúky. Pri pohľade na toto miesto nás zaujme nielen kríž, ale aj drevená stolička v jeho tesnej blízkosti. Tak ako samotný kríž, aj tá je symbolom úžasnej dôvery a viery v Božiu prozreteľnosť a milosrdenstvo. Toto miesto je svedkom prosby a úprimnej modlitby ženy, ktorá sa aj napriek svojej ťažkej chorobe nevzdávala.

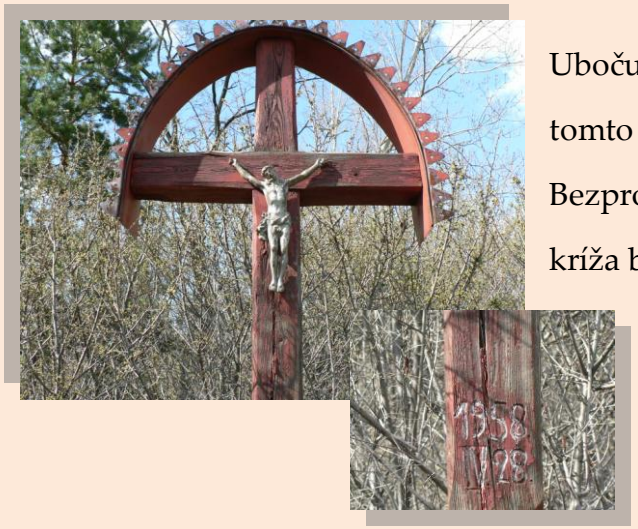

Pamätník na tragickú udalosť z roku 1958 je aj kríž situovaný na mieste zvanom „pod Uboču“. Dala ho postaviť rodina Kalná, ako spomienku na smrť ich mladého syna, ktorý na tomto mieste zahynul. Kríž stojí pri potoku na slnečnej strane a z časti ho obrastá krovie. Bezprostredné okolie kríža je chránené jednoduchým dreveným oplotením. Na vyhotovenie kríža bolo použité drevo červeného smreka. Ramená kríža sú chránené polkruhovou plechovou striežkou, ktorá je z en face ozdobená „pílkovitým“ motívom. Korpus Krista je odliatok zo sivej liatiny a na zvislom ramene je vyrytý dátum smutnej udalosti.

Obec DLHÉ STRÁŽE

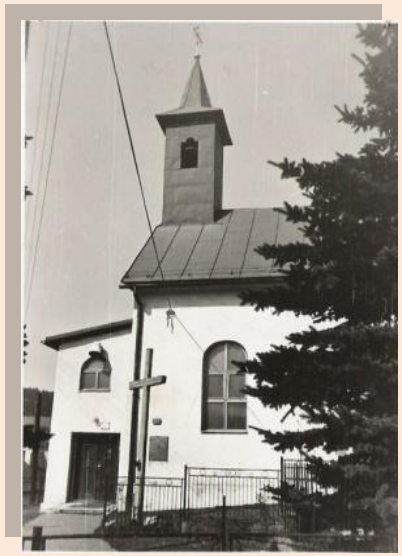

Obec Dlhé Stráže leží v juhozápadnej časti Levočských vrchov. Zmapovali sme všetkých 11 objektov malých sakrálnych stavieb, ktoré sú dielom pracovitých a duchovne založených ľudí.

Hneď pri vstupe do obce upúta „**kaplička**“, ktorá bola premiestnená z pôvodného miesta kvôli výstavbe cestnej komunikácie. Stála na bývalom cintoríne, ktorý výstavbou zanikol. Božia muka je od kostola sv. Juraja vzdialená cca 600 m. Božia muka je postavená z kameňa, namaľovaná na bielo a chráni ju drevená šindľová striežka, na ktorej vrchole je umiestnený dvojramenný malý kríž. Má dve okná - niky. V spodnej časti je umiestnený obraz – ikona Madony s dieťaťom a vo vrchnej nike sa nachádza železný kríž s korpusom Kristy zo sivej liatina. Nad ním je nápis INRI. Kríž má jemné ozdobné prvky – metličkový motív. Ramena kríža sú ukončené jednoduchými kvetmi a z prekríženia ramien vychádzajú štyri lúče. Medzi vrchným a spodným oknom sa nachádza tabuľka s textom: „EREC ANNO Λ76Ω“, ktorá datuje rok postavenia.

Začiatok tretieho tisícročia sa niesol v duchu misií. Vo farnostiach sa konajú sväté misie, ktoré sú zamerané na duchovnú obnovu veriacich a majú poukázať na potrebu života s evanjeliom. Živým dôkazom tejto skutočnosti sú misijné kríže stojace v blízkosti kostolov. V jubilejnom roku 2000 sa sväté misie konali vo farnosti Spišský Štvrtok, do ktorej patrí aj obec Dlhé Stráže. **Misijný kríž** sa nachádza na kostolnom nádvorí v tesnej blízkosti vstupu do kostola. Tieto misie sa konali po viac ako 50. rokoch. Celá obnova farnosti bola sprevádzaná misijnými sv. omšami a cyklom prednášok na rôzne témy. Misie sú vždy zamerané na všetky vekové kategórie a na formovanie farnosti ako celku. Trvali osem dní a vyvrcholili stavaním misijného kríža. Veriaci z každej obce si zhotovili svoj misijný kríž, ktorý ma neustále pripomínať túto veľkú udalosť a ducha svätých misií. Misijný kríž v Dlhých Strážach je vykresaný z dreva a vsadený do zeme. Na priečelí malého ramena čítame text: „MISIE – 1.4.2000“.

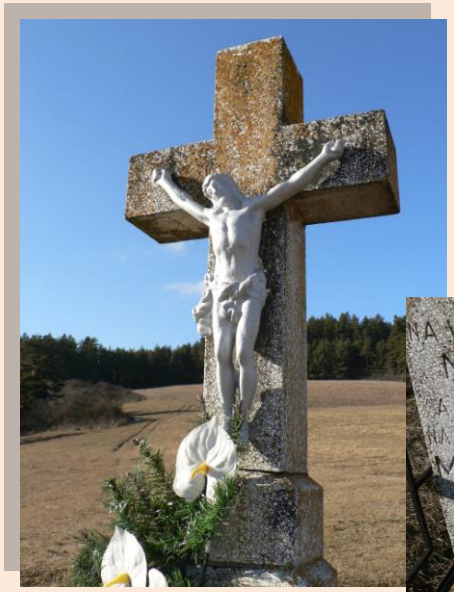

Osamelo stojaci kríž na mieste zvanom Hôrka je pamätníkom na misionára Martina Kopaničáka. „**Pavlicov kríž**“ ako ho ľudia nazývajú dala postaviť rodina Kopaničáková svojmu vo vojne padlému synovi. O tejto skutočnosti verne rozpráva aj text vyrytý na žulovom podstavci: „Na večnú slávu Božiu postavili Michal Kopaničák a Mária rod. Repaská; Na spomienku svojho drahého syna Martina Kopaničáka padlého v Borg - Bourgu pri DĮNqUERqUU. Narodil sa v Lengvartoch 6.nov. 1913 a padol 4. mája 1945; Nech odpočíva v pokoji v ďalekej Francii“. Bližšie informácie

o Martinovi Kopanočákovi sme získali od jeho švagrinej pani K. Kopaničákovej. Tá spomína, že menovaný odišiel vo veku 12 rokov do Francúzska k reholi Školských bratov. Vyučil sa za rádiomechanika. Vstúpil do rehole a stal sa misionárom a pôsobil v Egypte. Počas 2. svetovej vojny bol povolaný a zahynul počas bombového útoku na budovu, v ktorej opravoval rádioprijímače.

Na zhotovenie kríža bol použitý materiál kamenina - žula. Korpus Krista je vyhotovený z liatiny a natretý na bielo. Hlava Umučeného je mierne naklonená k pravému ramenu, nohy a ruky priklincované, nohy v postoji vedľa seba. Kríž je ohradený oplotením s jednoduchým dekórom.

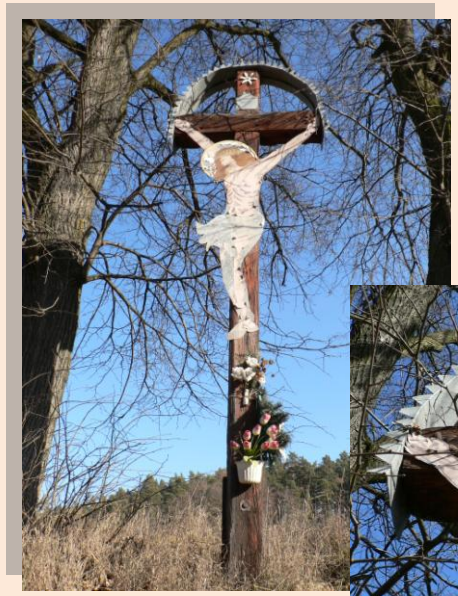

Na mieste zvanom „**na dluhej**“ alebo „do Kraľofca“, medzi stromoradím líp stojí drevený kríž. Od kostola sv. Juraja je vzdialený cca 1 500 m. Od informátora pána J. Tomečka, najstaršieho občana Dlhých Stráži, sme sa dozvedeli, že kríž dal postaviť „lengvartský“ mlynár Ján Stanko, na svojej roli. Mal ochraňovať jeho roľu pred škodcami, nečasím a inými pohromami, aby bolo stále čo mlieť v mlyne. Pri tomto prícestnom kríži sa ľudia zastavovali s úmyslom nielen pomodliť sa , ale ja odpočinúť si v tieni stromov, posilniť sa jedlom, nabrať sily na ďalšiu cestu. Ak prechádzali okolo kríža na vozoch, tiež sa poďakovali za dobrú a bezpečnú cestu. Červený kríž je vsadený do zeme, vytesaný z kmeňa smrekovca červeného. Korpus Krista je plechový. Hlava Pána Ježiša, so svätožiarou, je naklonená k pravému ramenu. Nohy aj ruky sú priklincované a nohy v miernom pokrčení. Ide o novší korpus s posmrtnými znakmi a trpiacim výrazom. V miestach, kde má Pán

Ježiš pribité ruky, sa nachádzajú malé plechové kvetiny. Tieto kvety symbolizujú klince, ktorými bol Ježiš pribitý na kríž. Tretia kvetina je nad nápisom INRI, nad prekrížením oboch ramien. Ide o veľmi pekný ozdobný motív. Kvety na rukách sú červené a nad nápisom je biely kvet. Ramena kríža sú chránené polkruhovou plechovou striežkou, ktorá je z „en face“ ozdobená „zúbkovým“ dekórom.

Aj keď dnes mlyn zmenil svoj pôvodný význam a nepočuť už hukot mlynského kolesa, je práve tento kríž vernou spomienkou na nedávne časy.

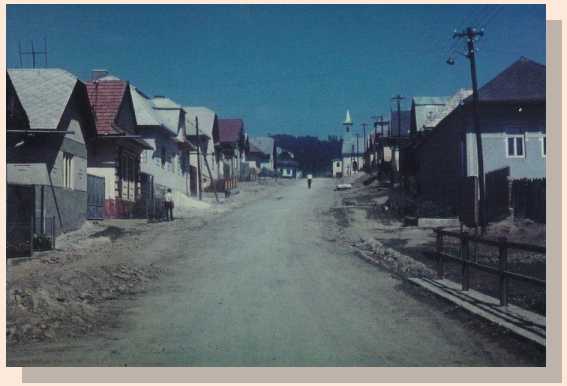

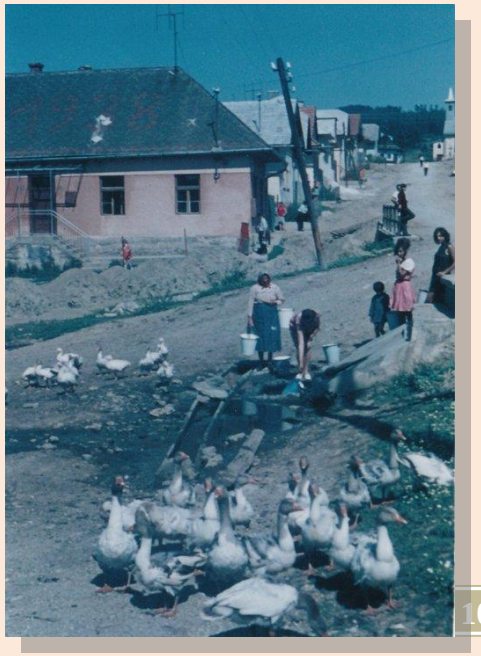

Obec KURIMANY

Kataster obce Kurimany sa rozprestiera v strede regiónu Spiš. Obec leží 4 km juhozápadne od Levoče, v severozápadnej časti Hornádskej kotliny. Obec na juhu susedí s obcou Iliašovce, severozápadne sa nachádzajú Dlhé Stráže a Dravce, na západe Spišský Štvrtok. Severovýchodne leží okresné mesto Levoča, na východe sú Levočské Lúky. Po severnej strane zaberajú rozsiahle územie Levočské vrchy a na južnej strane, vo vzdialenosti asi 10 km, sa nachádza Národný park Slovenský raj. Podarilo sa nám zachytiť 9 objektov malej sakrálnej architektúry. Z toho v intraviláne obce sú 4 kríže a v extraviláne je situovaných 5 krížov.

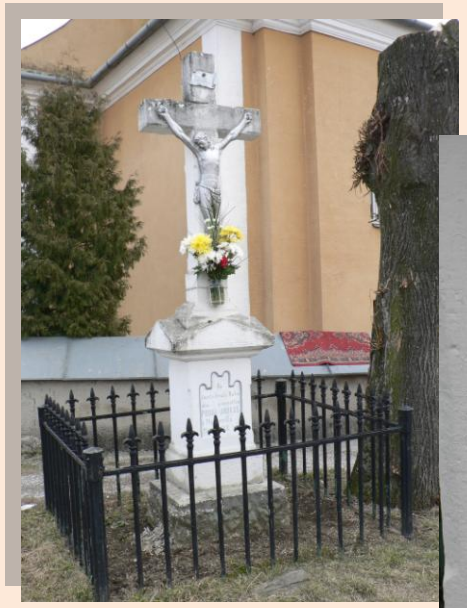

Hneď v bezprostrednej blízkosti kostola sv. Kvirínia sa nachádza a svojou impozantnosťou zaujme **biely kamenný kríž**. Dala ho postaviť rodina Polláková. Na podstavci môžeme čítať text: „Na česť a chválu Bohu a na pamiatku POLLÁK ANDRÁS a Manzselka Mária 1917“. Táto rodina patrila v Kurimanoch k zámožnejším gazdovským rodinám a ako bývalo zvykom najmä tieto rodiny dávali stavať kríže, aby tak Bohu prejavili svoju úctu a aby zanechali po sebe odkaz pre budúce generácie. Korpus Krista je odliatok zo sivej liatiny. Hlava Ukrižovaného sa mierne nakláňa k pravému ramenu. Ruky a nohy sú priklincované, nohy v miernom

pokrčení a prekrížené. Nad krížením ramien sa nachádza nápis INRI. Kríž je chránený kokovým oplotením, ktoré pozostáva z ozdobných kópii.

Podobný kríž je situovaný pri hlavnej ceste a bývalej základnej škole. Avšak pohnútka jeho vyhotovenia je výrazne iná. Nejde iba o náboženskú úctu, ale predovšetkým je venovaný pamiatke dvom na bojisku padlým bratom. Dali ho postaviť manželia Frankovičoví. Do podstavca je vsadená mramorová doska, na ktorej je vyrytý text: „Na česť a chválu Božiu a na pamiatku Martina a Michala Frankoviča postavil Matej Frankovič a manželka r. 1928“. Martin a Michal Frankovič boli bratia Matejovi Frankovičovi. Obidvaja padli v 1. svetovej vojne. Kríž stojí na pozemku tejto rodiny. Kríž stojí na kamennom podstavci a je omaľovaný bielou farbou. Korpus Krista je odliatok zo sivej liatiny.

Našu pozornosť si zasluhuje ďalší **kamenný kríž**, ktorý stojí medzi štyrmi lipami a od kostola je vzdialený približne 900 m. Ide o jednoduchý kríž, na podstavci ktorého sú vyryté iniciály a rok: „MH 1906“. Kanonická vizitácia biskupa J. Bélika z roku 1832 uvádza, že kríž bol postavený fundátorom Martinom Hradiským v roku 1815 na svojej gazdovskej roli a mal ochrannú úlohu. Kríž stojí na začiatku obce. Jedným z dôvodov, prečo sa kríže vztyčovali pred vstupom do obcí bola

ochrana pred nešťastím a odvrátenie nečistých, škodlivých síl. Krížu sa vzdávala aj verejná úcta. O tom svedčia procesie, ktoré sa konali na „oziminy“, modlilo sa tu za dobrú úrodu. Neskôr bol kríž obnovený v roku 1906 a naposledy v roku 2007.

Neďaleko lesa nad obcou, na rozsiahlej lúke, je situovaný **kamenný kríž**, chránený mohutnými lipami. Kríž sa nachádza južne od kostola sv. Kvirínia cca 800 m. Kedysi tadiaľto viedla stará cesta do susednej obe Iliašovce. Informátorka si pamätá, ako sa pri kríži vždy zastavili, keď sa išli na „kermeš“ - odpustová slávnosť do Iliašoviec, ktorá je 15. 9 na sviatok Sedembolestnej Panny Márie. Tomuto krížu sa vždy vzdala úcta a tichá modlitba. Zároveň bol aj orientačným bodom v teréne. Presné okolnosti postavenia kríža zostávajú však zahalené. Informátorka sa domnieva, že kríž bol postavený rodinou Pollákovou ako spomienka na niektorého padlého člena rodiny.

Možno predpokladať, že bol postavený okolo roku 1918. Na kríži je vyrytý aj text, ale väčšia časť z neho sa už nedá prečítať. Jediné, čo vieme s určitosťou povedať na základe textu, že kríž dali postaviť: „Anna Pollák, Mihal Pollák, Mathias Pollák....“ Kríž stojí v strede štyroch mohutných líp, ktoré symbolizujú večný život. Kríž je vyhotovený z kameňa.

Na odľahlom mieste, severovýchodne od kostola vo vzdialenosti asi 1 200 m, je situovaný **čierny liatinový kríž**. Nachádza sa pri lese, otočený čelnou stranou k nemu a pri poľnom chodníku, ktorý vedie do Levoče. Kríž dal postaviť János Hradiszky. Od informátorky sa dozvedáme, že priľahlé pole mu patrilo. Dôvod prečo bol kríž vyhotovený a prečo stojí práve na tomto mieste sa nám nepodarilo zistiť. V obci Kurimany už nebýva nikto z tejto rodiny. Ide o veľmi pekný liatinový odliatok kríža s ozdobnými prvkami.

Lúče vychádzajúce z kríženia ramien symbolizujú zmŕtvychvstanie Ukrižovaného. Vinič, ďatelinové a vavrínové lístky poukazujú na predstavu nového života po zmŕtvychvstaní. Tesne pod plastikou Krista je umiestnený nápisový medailón. Má oválny tvar a je lemovaný vencom z lístkov.

Okrem ústrednej postavy Krista obsahuje kríž aj ďalšie figurálne motívy, tie sú umiestnené pod nápisovým medailónom. Ide o kľačiaceho anjela a symetricky po oboch stranách stojí Bolestná Matka a svätý Ján.

Obec DRAVCE

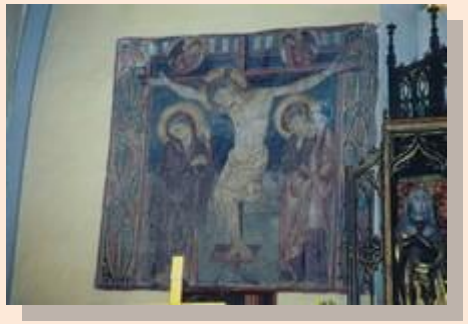

Dravce ležia na úpätí južných svahov Levočských vrchov, v doline potoka Bicír. O tom, že v chotári obce kedysi stálo viacero krížov, svedčí aj jedna z prezývok „Bože drifka“. V Dravciach sme zmapovali 6 objektov drobnej sakrálnej architektúry. V intraviláne obce sa nachádzajú 4 kríže a 1 kaplnka, v extraviláne obce sa zachoval 1 kríž.

Na každom cintoríne sa na dobre viditeľnom mieste týči drevený kríž ako memento smrti. Cintorínsky kríž v Dravciach sa pôvodne nachádzal na starom cintoríne a po zriadení nového bol naň prenesený. Nepodarilo sa nám zistiť, kto bol tvorcom pôvodného kríža. Keďže sa postupom času rozpadol, bolo potrebné zabezpečiť nový. Nový cintorínsky kríž vykresal z kmeňa smrekovca miestny majster pán J. Garčár a Umučenie zabezpečil pán Š. Novotný z Mníška nad Popradom. Bol to dar od kňaza Alojza Kalafuta, ktorý pôsobil ako miestny farár vo farnosti Spišský Štvrtok. A tak v roku 1973 bol vysvätený nový kríž. Kríž je umiestnený pri vstupe do cintorína a tvorí jeho ústredný bod. Ramená kríža sú chránené plechovou striežkou, zdobenou z prednej strany

„oblúčikovým dekórom“. Korpus Kristy je odliatok zo sivej liatiny, nohy sú pribité klincami v postoji vedľa seba. Nad ním sa nachádza nápis INRI. V obci je zvykom, že sa pri kríži konajú pobožnosti za zomrelých na sviatok Všetkých svätých.

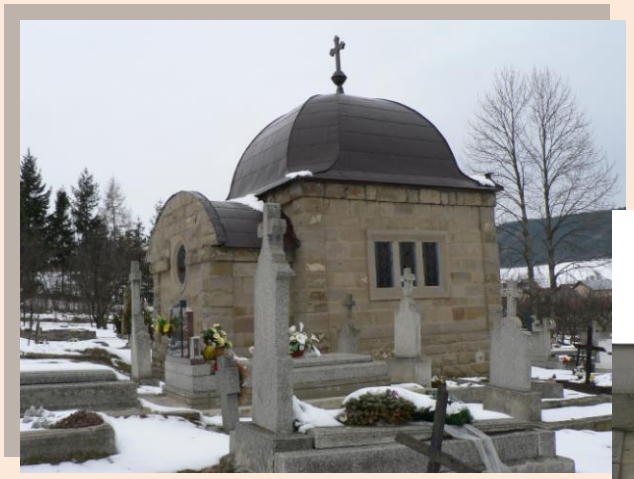

Na cintoríne sa nachádza aj kaplnka, ktorá je rodinnou hrobkou. Dali ju postaviť manželia Matej Bašista s manželkou Zuzanou rodenou Novisedlákovou. Okrem manželov Bašistových sú v nej pochovaní aj Michal Bednár s manželkou Máriou, rodenou Bašistovou.

Hrobka bola postavená so súhlasom farského úradu, ktorý dal vtedajší predstavený ThDR.A. Chrappa.

Kaplnka je murovaná z kameňa. Skladá sa z dvoch častí. Z malej, s oblúkovitou strechou, kde je vo vnútri umiestnený oltár a štvorhrannej časti, kde sa nachádzajú hrobky. Do kaplnky preniká svetlo zdobenými výtražnymi oknami. Strecha je plechová a na jej vrchole dominuje železný kríž

Interiér kaplnky je ladený v žltej a nebeskej modrej farbe. V kaplnke sa nachádza jednoduchý oltárik. Jeho hlavnou dominantou bola drevená plastika Sedembolestnej Panny Márie, ktorá však bola odcudzená. Dnes sa na oltári nachádza obraz Sedembolestnej Matky.

Manželia Bašistoví mali dcéru Máriu, ktorá s manželom Michalom Bednárom nemala. deti. Títo bezdetní manželia pomáhali mnohopočetným rodinám v dedine pri výchove detí. Brávali si niektoré k sebe. Dnes sa o kaplnku stará rodina Dvorčáková a Vanková z vďaky za preukázanú pomoc.

Na mieste zvanom „Bicír“, pri ceste z Draviec do Dlhých Stráži, stojí **travertínový kríž**. Od kostola sv. Alžbety je vzdialený cca 1 500 m východne. Kríž dala postaviť tá istá rodina, ako kaplnku na cintoríne. O tejto skutočnosti svedčí text. Na čelnej strane kríža je vsadená kamenná tabuľa, na ktorej je napísané: „Na česť a chválu Bohu, Bašista Matyas a Bašista Zuzanna rod Novysedlák, vybudovali tento kríž, P.1915.“ Kríž mal byť nielen prejavom vďačnosti, ale mal aj obec ochraňovať, odvrátiť od nej všetky hrozby. Bol ukazovateľom cesty a orientačným bodom.

Korpus Krista je odliatok zo sivej liatiny a nesie všetky znaky dramatického momentu ukrižovania. Hlava Pána Ježiša je mierne naklonená ku pravému plecu. Ruky aj nohy sú priklincované, nohy mierne prekrížené. Na hlavnom ramene je umiestnený nápis INRI. Kríž je chránený kokovým oplotením, ktorý pozostáva z kópii zakončených špicatým hrotom.

Obec DRAVCE - BUKOVINKA

Obec Bukovinka patrí do katastrálneho územia obce Dravce. Po prvý krát sa obec uvádza v Štatistickom lexikóne obcí ako miestna časť v roku 1928. Podľa ešte žijúcich pamätníkov príchod prvých osadníkov do dnešnej Bukovinky sa datuje rokmi 1888-1891. Tieto rodiny si pokúpili okrajové časti poľnohospodárskej pôdy statkárov z Draviec. Na svojich „gruntoch“ si postavili obydlia a začali gazdovať. Ale život v novom prostredí sa im nepáčil. Dali vedieť svojim rodákom v poľskej Bukovine, že svoje majetky mienia predať. A tak do Bukovinky prišli v rokoch 1903-1908 noví osadníci, ktorých potomkovia tu ostali dodnes.

Z obdobia začiatkov pulzovania života v tejto obci pochádza aj **kamenný kríž**, ktorý je situovaný na pomerne strmej medzi nad cestou. Ku krížu vedú do svahu urobené schodíky. Kríž dal zhotoviť a daroval Bukovinke František Glott v roku 1923. Táto rodina pochádza pôvodne z Poľska, kedysi tu žila, ale odsťahovala sa do Ľubice. Ako pamiatku tu zanechali tento prícestný kríž. O kríž sa starajú obyvatelia Bukovinky, ale nakoľko je neustále vystavený vplyvom počasia, pomaly zvetráva a potreboval by menšie úpravy. Na čelnej strane je vyrytý text, ktorý však nie je celý čitateľný: „Na.....pamiatku František Glott v roku Pána 1923.“ Korpus Kristy je jednoduchý odliatok zo sivej liatiny.

Zaujímavý je aj **cintorínsky kríž**, ktorý tu stál už pred rokom 1924, kedy sa uskutočnila jeho prvá oprava. Ďalšie sa realizovali v roku 1941 a 2003. Podnikli ich občania Bukovinky, ktorí sa oň aj starajú. Kríž je vytesaný z kmeňa smrekovca červeného, ktorý sa vyskytuje v okolitých lesoch. Korpus Krista je plechový, namaľovaný jemnými zemitými farbami, ruky a nohy priklincované, nohy v prekríženom postoji. Ide o nový korpus, badať tu už znaky tragického zápasu - moment ukrižovania. Že Kristus práve zomrel, vyjadruje hlava so svätožiarou sklonená na hruď a zatvorené oči. Ramená kríža sú chránené polkruhovou plechovou striežkou, doplnenou z prednej strany „pílkovitým“ motívom.

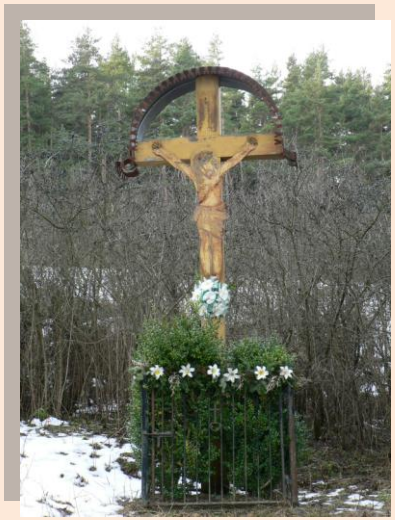

V obci sa nachádzajú aj dva kríže, ktoré pripomínajú nešťastie priamo na mieste, kde k nemu došlo. Prvý kríž stojí pri vstupe do dediny, na mieste zvanom „**Jamrichovec**“. Je pamätníkom na smrť pána Bineka. Dala ho postaviť jeho manželka, ktorá sa oň aj stará. Drevený kríž vyhotovil miestny stolár, pán Kuruc a umučenie zabezpečila pani Bineková. Kríž je natretý na hnedo a ramená sú chránené plechovou striežkou. Striežka je z prednej strany en face ukončená ozdobným motívom strapčekov. Vyhotovil ju syn nebohého. Umučenie je plechu. Ide o jednoduché vyobrazenie ukrižovaného Ježiša, bez dramatického náboja a bez posmrtných znakov. Naopak Ježiš má mierny výraz „spiaceho človeka“. Hlava je naklonená do pravej strany. Ruky aj nohy pribité klincami, nohy

v postoji vedľa seba. Kríž je ohradený kovovým oplotením, z viacerých tenkých „tyčiniek“ zakončených ostrým hrotom. Vidno, že o kríž sa neustále stará žijúca manželka, pretože samotný kríž a jeho bezprostredné okolie je pekne upravené a udržiavané.

Druhý kríž stojí pri ceste nad dolinou. Dala ho postaviť pani Glodžáková, ako spomienku na tragickú smrť jej manžela Jána Glodžáka, ktorý sa na tomto mieste prevrátil s traktorom. Ide o kríž z kameniny s liatinovým korpusom Krista.

Na podstavci je pripevnená čierna mramorová tabuľa s vyobrazením Ježiša s tŕňovou korunou, meno zosnulého a dátum úmrtia. O kríž sa stará žijúca manželka, pani Glodžáková. Bezprostredné okolie kríže je upravené a ohradené kovovým plotom s jemným dekórom.

Za informácie ďakujeme

Zdroj: Miroslava Zumerová, Mgr.: Terénny výskum drobnej sakrálnej architektúry na strednom Spiši, 2010